

Op welke manier dragen inzet van ICT en *digital stories* bij aan betekenisvol leren? Praktijkgericht onderzoek naar verhalen

1. Over de onderzoeksgroep

In de Master ‘Educational Needs’ van Hogeschool Windesheim zijn Erna van Koeven en ik drie jaar geleden een onderzoeksgroep gestart waarin we ons, middels praktijkgericht onderzoek, afvragen op welke manieren verhalen kunnen worden ingezet om onderwijs meer betekenisvol te maken. Studenten kunnen daarbij zelf kiezen vanuit welk perspectief zij het gebruik van verhalen verder willen verkennen. Op de HSN-conferentie in 2018 presenteerden we de opbrengsten en vragen van anderhalf jaar werken. De zes studenten die participeerden, hebben vrijwel allemaal een interventie ontworpen en zijn nagegaan of de interventie door leerlingen en leraren als betekenisvol is ervaren. De contexten van de onderzoeken verschilden: van werken met kleuters in het sbo tot samenwerken met studenten in het hbo (opleiding ‘Verpleegkunde’). De afgelopen anderhalf jaar hebben studenten ook hun praktijkgerichte onderzoeken uit-

gevoerd binnen dit thema. Dit jaar lag in een aantal van de onderzoeken de focus op digitale toepassingen en op het zichtbaar maken van het leren.

2. Over de rol van verhalen in de onderwijspraktijk

We zien de aandacht voor levensverhalen buiten het onderwijs toenemen. In het onderwijs is eveneens toenemende aandacht voor verhalen, ook in relatie met de focus op toekomstgericht onderwijs. Onder andere Robin (2008) deed onderzoek naar werken met *digital stories* en benoemt als kracht dat, zodra leerlingen actief bezig zijn met het maken van hun digitale verhalen, zij hun communicatievaardigheden ontwikkelen, terwijl ze onderzoekend bezig zijn, vragen stellen, hun ideeën ordenen, meningen uiten en zinvolle verhalen construeren.

3. De deelnemende studenten en hun onderzoeken

Elf studenten hebben het afgelopen anderhalf jaar deelgenomen aan de onderzoeksgroep. Als begeleiders van de onderzoeksgroep was ons doel om meer met de verhalen zelf te doen en deze verhalen als data te beschouwen. Ook nu kozen studenten zelf een invalshoek die interessant was binnen hun specifieke context. Alieke vraagt zich bijvoorbeeld af wat *digital stories* en de reflectie daarop door leerlingen zegt over hun motivatie voor lezen. Gabriela is op zoek gegaan naar wat het zelf maken van een *digital story* – op een manier die de leerlingen zelf kiezen – doet met de leesmotivatie van de leerlingen en Jolien heeft zich verdiept in de mate waarin het creëren van eigen verhalen met behulp van ICT invloed heeft op het engagement van leerlingen en de kwaliteit van hun verhalen. Zij heeft hiervoor de leerlingen 3D-poppen laten maken. In de presentatie op de conferentie zullen we alle elf de onderzoeken toelichten.

4. Wat leren we van de tweede reeks onderzoeken?

We leren dat:

- leerlingen en leraren door het maken van *digital stories* met nieuwe ICT-programma's kunnen werken;
- het maken van *digital stories* motiverend is voor leerlingen, omdat het aansluit bij hun belangstelling voor ICT en digitale toepassingen;
- leerlingen door het maken van *digital stories* gaan nadenken over hoe ze een verhaal kunnen overbrengen door de woorden die ze gebruiken zorgvuldig te kiezen;
- leerlingen in *digital stories* meer gevoelens en creativiteit laten zien dan in eigen geschreven verhalen;

- leerlingen bij het maken van *digital stories* aansluiten bij de instructie die ze krijgen van de leraar en graag gebruikmaken van wat de leraar *modelt* (zoals bijvoorbeeld het starten van het verhaal vanuit ideeën en het organiseren ervan in een woordweb);
- leerlingen bij het maken van *digital stories* aangeven dat ze veel hebben aan feedback geven aan elkaar (dat helpt hen ook om kritisch te kijken naar hun eigen verhalen);
- leerlingen bij het maken van *digital stories* uit zichzelf revisies doen en pas stoppen met bijstellen wanneer zij zelf tevreden zijn over het product;
- de keuzevrijheid voor de invulling van de *digital stories* een positief effect heeft op de intrinsieke motivatie van leerlingen en ervoor zorgt dat de leerlingen geen prestatiedruk ervaren bij het werken aan hun verhaal;
- leerlingen door het schrijven en voorlezen van hun verhaal zich bewust zijn van de spelling en interpunctie in hun tekst;
- het voor leerlingen fijn is om aan een grotere opdracht te werken waarbij ze van bij het begin weten waar ze naartoe werken.

5. Tot slot

Door samen te werken in de onderzoeksgroep hebben we veel informatie verkregen over manieren om het werken met verhalen aantrekkelijk en leerzaam te maken voor leerlingen en leraren. Het biedt ook mogelijkheden om vakoverstijgend te werken. Verder hebben we kunnen zien dat het inzetten van interventies waarbij leerlingen eigen verhalen maken in een uitdagende en betekenisvolle context voor engagement en betrokkenheid zorgt.

Referenties

Robin, B. (2008). "Digital storytelling: A powerful technology tool for the 21st century classroom". In: *Theory into Practice*, 47 (3), p. 220-228.